

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2811/2023
26.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Тадић, адвокат из ..., против тужене „Erste Bank“ АД Нови Сад, Филијала ..., чији је пуномоћник Ана Лазаревић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 936/22 од 11.01.2023. године, у седници одржаној 26.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 936/22 од 11.01.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 2010/21 од 01.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се решење тужене број .. од 26.09.2018. године, поништи, као незаконито и да се наложи туженој да тужиљи уместо враћања на рад исплати 18 минималних зарада у износу од 486.000,00 динара, са законском затезном каматом од 01.12.2021. године до исплате. Ставом другим и зреке, обавезана је тужиља да туженој на име трошкова поступка исплати 223.450,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 936/22 од 11.01.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље да се обавезе тужена да јој накнади трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану одлуку у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) и члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је на основу уговора о раду број .. од 29.03.2006. године, засновала радни однос код тужене на неодређено време на радном месту благајника у Сектору послова са становништом, Регионалном центру Београд, Филијали Странке су 01.02.2015. године закључиле Уговор о раду број .. који представља пречишћен текст уговора о раду број .. од 29.03.2006. године, у коме је наведено да ће тужила обављати послове саветника за грађане у Сектору продаје за становништво, мала предузећа и предузетнике у Филијали Тужена је 03.11.2017. године, донела Колективни уговор, због чега је у циљу усаглашавања уговора о раду тужили понудила закључење анекса уговора о раду од 01.02.2015. године, коју понуду је тужила прихватила и 27.11.2017. године закључила Анекс број 1. уговора о раду, којим је уговорено да ће тужила обављати послове саветника за грађане у Филијали ... у Сектору продаје за становништво, мала предузећа и предузетнике, за које је предвиђена виша или висока стручна спрема економског, друштвеног усмерења, а врста и опис послова су садржани у Правилнику о систематизацији са каталогом послова, који је саставни део уговора, и да анекс ступа на снагу 01.01.2018. године. Анексом број 2 Уговора о раду број .. од 01.02.2015. године, који је закључен 06.02.2018. године, основни уговор је промењен у члану 1. став 2, тако што ће тужила почев од 01.03.2018. године обављати послове стручни сарадник за подршку у раду пословних јединица, наплату потраживања и административне послове у Регионалном центру Централна Србија / Сектор продаје за становништво, мала предузећа и предузетнике. Тужена је 24.05.2018. године донела Правилник о организацији и систематизацији послова у „Erste Bank“ АД Нови Сад број 1436/2018-420/2, којим је утврђена унутрашња организација и систематизација послова у банци и којим је систематизовано радно место тужиле у Регионалном центру Централна Србија, Филијала У члану 19. Правилника наведени су критеријуми за отварање – образовање организационих јединица при Сектору продаје за становништво, мала предузећа и предузетнике и за превођење из једног у други статус и истиче се да од пет дефинисаних критеријума дислоцираност, број клијената (текућих или очекиваних), број запослених, потенцијал организационих јединица и да ли је у организационом делу запослен саветник за грађане, треба да буде задовољено минимум три критеријума. Даље се наводи да коначну одлуку о статусу организационе јединице при Сектору продаје за становништво, мала предузећа и предузетнике и о промени статуса, пословима које ће обављати, надлежностима и одговорностима запослених, доноси Управни одбор банке. У члану 20. се наводи да се предлог за затварање организационих јединица врши на основу процене потенцијала и профитабилности организационих јединица, предлог за затварање се врши на основу извештаја односно поређења анализе исплативости отварања и текуће профитабилности. Члан 32. Правилника предвиђа да се послови систематизују према врсти, сложености и другим условима потребним за њихово обављање у оквиру организационих делова и организационих јединица, а систематизациони акт обухвата попис свих послова

односно радних места у банци и саставни је део овог Правилника. У делу Правилника који је насловљен „Систематизација послова“, у члану 41. наводи се да полазећи од врсте послова и потребе да се на функционалном принципу обезбеди обављање сродних међусобно повезаних послова, у банци се образују организациони делови и у оквиру исте организационе јединице и то Сектор продаје за становништво, мала предузећа и предузетнике, који ће бити образован у Регионалним центрима Војводина, Нови Сад, Београд, Исток – Запад и Централна Србија. Тужена је 11.09.2018. године донела Одлуку о увођењу организационих промена број 10-329/2018, којом је утврђено да је тужена извршила анализу организационе, функционалне и финансијске оправданости свих послова систематизованих послова код послодавца и прибавила информације руководиоца о оптималном броју запослених у организационим деловима послодавца, са циљем да оствари максималну продуктивност пословних резултата у постојећем тржишном окружењу и условима пословања, унапређење ефикасности организације процеса рада, оптимално ангажовање људских ресурса и рационализацију трошкова и након спроведене анализе утврдила да је неопходна реорганизација појединих организационих делова ради прилагођавања броја и врсте систематизованих послова реалним потребама процеса и организације и у вези са тим утврдила престанак потребе за обављањем послова који су, као посебна извршилачка радна места били систематизовани у Сектору продаје за становништво, мала предузећа и предузетнике у Регионалном центру Нови Сад, Регионалном центру Исток – Запад и Регионалном центру Централна Србија и то радно место стручни сарадник за подршку у раду пословних јединица, наплату потраживања и административне послове, а у Регионалном центру Исток – Запад и Регионалном центру Централна Србија радно место сарадник за подршку у раду пословних јединица, наплату потраживања и административне послове. Наведена Одлука је спроведена Правилником о изменама и допунама правилника о организацији и систематизацији послова број 10-330/2018 од 11.09.2018. године, којим се мења систематизациони акт и каталог послова који представља саставни део Правилника о организацији и систематизацији послова и укинута су наведена радна места, који акти су истог дана објављени на огласној табли тужене у седишту у Новом Саду и на порталу тужене. Након тога, донета је Одлука о решавању броја запослених број 10-340/2018 од 25.09.2018. године, којом је утврђено: да на угашеним радним местима ради укупно четворо запослених на неодређено време, да укупан број запослених на неодређено време код послодавца на дан доношења Одлуке о вишку износи 991 и да тужена из тог разлога није у обавези да доноси Програм за решавање вишка запослених сходно члану 153. – 156. Закона о раду, да је тужила једна од четворо запослених на радним местима која су укинута и брисана, који су утврђени као вишак запослених за чијим радом код тужене престаје потреба, да је тужена размотрила могућност решавања радноправног статуса запослених одржавањем континуитета запослења, али да је утврђено да за такво решење нема могућности, с обзиром да су организационе промене усмерене на постизање оптималног броја запослених и да ће радноправни статус ових запослених бити решен на основу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду отказом од стране послодавца, закључно са 30.09.2018. године, уз претходну исплату отпремнине у складу са чланом 158. Закона о раду и чланом 93. Колективног уговора. Тужена је 26.09.2018. године, донела решење број .. којим је тужили отказала уговор о раду, јер је услед технолошких, економских и организационих промена престала потреба за обављањем послова које је тужила обављала код тужене. Тужена након отказа уговора о раду запосленима који су проглашени вишком, није запошљавала нова лица, а тужили је пре отказа уговора о раду исплатила отпремнину.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и члана 179. став 5. тачка 1. у вези члана 153. – 157. и 158. став 1. Закона о раду, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиле за поништај спорног решења о отказу уговора о раду, сматрајући да је тужилји радни однос престао у законито спроведеном поступку и да је због тога неоснован и њен захтев за враћање на рад.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилном применом материјалног права одбили тужбени захтев тужиле за поништај спорног решења о отказу уговора о раду и за враћање на рад.

Чланом 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 95/18 – аутентично тумачење), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских и организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Сагласно напред цитираној одредби Закона о раду, услов за отказ од стране послодавца је да је дошло до технолошких, економских и организационих промена због којих је престала потреба за обављањем неког посла, када се исти укидају или пак долази до смањења обима посла у ком случају се смањује број извршилаца на том радном месту. Наведене промене код послодавца у погледу систематизованих радних места и броја потребних извршилаца морају бити изражене у Правилнику о организацији и систематизацији послова код послодавца или неком другом акту којим послодавац утврђује организационе делове и врсту послова који се обављају, врсту и степен стручне спреме, као и друге услове који морају бити испуњени за рад на тим пословима.

У конкретном случају, доношењу спорног решења којим је тужилји отказан уговор о раду, претходиле су организационе промене код тужене и то почев доношењем Одлуке о увођењу организационих промена од 11.09.2018. године, која Одлука је спроведена Правилником о изменама и допунама правилника о организацији и систематизацији послова од 11.09.2018. године, а након тога доношењем Одлуке о решавању броја запослених од 25.09.2018. године, стога се, супротно наводима ревизије, у конкретном случају не ради о смањењу броја извршилаца, већ о укидању радног места на које је тужилја била распоређена, тако да је спорно решење тужене о отказу уговора о раду законито. Осим тога, спровођење организационих, економских и технолошких промена спада у аутономну и самосталну област деловања послодавца, због чега суд не може да цени његову целисходност и оправданост, јер би то било у супротности са чланом 82. Устава РС.

С тим у вези неосновани су наводи ревизије тужиле да нижестепени судови нису имали у виду чињеницу да се радило о намерном – циљном престанку рада тужиле. Наводи су неосновани, а имајући у виду утврђено чињенично стање, а посебно имајући у виду да је тужена након више месеци након закључења анекса уговора о раду са тужилјом започела поступак организационе промене и то почевши доношењем Одлуке о увођењу организационих промена од 11.09.2018. године, којом је утврдила да је након спроведене анализе неопходна реорганизација појединих организационих делова ради прилагођавања броја и врсте систематизованих послова

реалним потребама процеса и организације и у вези са тим утврдила престанак потребе за обављањем послова које је између осталих обављала и тужила. Том приликом тужена је утврдила престанак потребе за обављањем послова у Сектору продаје за становништво, мала предузећа и предузетнике у Регионалном центру Нови Сад, Регионалном центру Исток – Запад и Регионалном центру Централна Србија за радно место стручни сарадник за подршку у раду пословних јединица, наплату потраживања и административне послове, а у Регионалном центру Исток – Запад и Регионалном центру Централна Србија за радно место сарадника за подршку у раду пословних јединица, наплату потраживања и административне послове, из чега следи да је престала потреба за обављањем наведених послова у више регионалних центара код тужене, а не само у Регионалном центру Централна Србија, Филијала ... где је тужила била запослена. С обиром на то да су Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова од 11.09.2018. године, укинута послови које је тужила обављала до тада, то јој је и по оцени Врховног суда законито престао радни однос у поступку утврђивања вишка запослених, који је правилно и законито спроведен, због чега тужена није у обавези да тужилу врати на рад.

Остали наводи ревизије тужиле се непосредно или посредно односе на спроведени доказни поступак и оцену доказа, те упућују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, због чега нису посебно разматрани, будући да, у смислу члана 407. став 2. ЗПП не представљају дозвољен ревизијски разлог, а понављају се и жалбени наводи који су били предмет правилне оцене од стране другостепеног суда, за које је тај суд дао разлоге које у свему прихвата Врховни суд, те их на основу члана 414. став 2. ЗПП није детаљно образложио.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Трошкови одговора на ревизију нису били неопходни, због чега је одбијен захтев тужене за накнаду тих трошкова, са којих разлога је одлучено као у ставу другом изреке применом члана 154. и 165. ЗПП.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић